

Oponentský posudek

Diplomová práce „Veřejné náměstí a stínohra“ Amálie Švorcové je reakcí na poptávku města Jičína po návrhu řešení stínících prvků do městského interiéru, konkrétně na Valdštejnovo náměstí. To je vzhledem k složité situaci – problematický současný stav, památková rezervace, nejasný koncept budoucího využití – poměrně komplexní a problematické zadání. Vzhledem k předcházejícím zkušenostem chápu toto zadání ze strany města jak pokus o začátek diskuze nad prostorem náměstí s myšlenkou využít studentské – vždy spíše radikální – návrhy jako otvírák.

Nejasné zadání umožňuje studentům pracovat velmi svobodně bez ohledu na složitost reality. Ovšem pro závěrečnou práci to vytváří nepříjemný start. Tím, že je prakticky možné všechno, se hřiště, na kterém se má student pohybovat stává neohrazeným a dosáhnout vytyčených cílů je pak složitější. Pro čtenáře mimo prostředí TUL, je obtížné, bez znalosti procesů výběru závěrečných projektů, porozumět samotné motivaci studentky pracovat právě na tomto projektu, respektive pochopit, co je vlastně cílem závěrečné práce. K tomuto tématu se vrátím na konci svého posudku.

Nyní k samotné práci.

Autorka se rozhodla pokračovat ve zkoumání textilu a jeho vstupu do architektury. Na předešlých projektech už pracovala s volně vlajícími kusy bílých látek, s jejich prosvětlováním, s vrženým stínem i s projekcí. Je tedy logické, že i pro intervenci do náměstí v Jičíně si vybrala tento materiál.

Je důležité poznamenat, že Amálie je jičínskou rodačkou a tedy vstupovala do prostoru důvěrně známého, do prostoru plného vztahů. Tato známost prostoru však možná až moc limituje její přístup k porozumění místu. To je skutečně založené spíše na pocitech než na racionální analýze potřeb a možností.

Autorka k úkolu přistupuje jako umělec, upřednostňující svoje vlastní emocionální čtení prostoru. A podle toho vypadá i její závěrečná práce. Což mi ale nijak nevadí, pokud by tento přístup byl přesně pojmenován.

Touto nejednoznačností je pak poznamenána teoretická část práce. Autorka velmi silně a autenticky popisuje jak rozumí smyslu veřejného prostoru jako místu vztahů, když má ale tyto vztahy pojmenovat zůstává na povrchu, nebo utíká k metafoře.

Ale znovu, pro samotnou práci to nevadí. Jen si to uvědomit.

Autorka nakonec představuje tři přístupy k řešení problému vycházející z nalezených principů vrstvení materiálu a s tím spojené proměny stínu.

První je asi nejbližší městskému mobiliáři, ale nakonec se proměňuje v ambiciózní, megalomanskou velkou kružnici zastíňující celý střed náměstí. Druhý vychází z odstínění prostoru morového sloupu jakousi oponou a pracuje s průsvity stromů a s umělým osvětlením v noci. Třetí reaguje na zaniklou Neptunovu kašnu a nahrazuje ji látkovým objektem, jehož stín vytváří tvar kašny. Všechny vizualizace v sobě mají silný autorský vklad a radikálně přetvářejí prostor náměstí. Zároveň je však spojuje i naprosté ignorování všech myslitelných neuměleckých kontextů kolem.

A tím se dostávám zpět k cíli práce. Pokud by smyslem bylo vytvořit dočasnou instalaci pak autorka v některých svých konceptech určitě uspěla. Pokud by bylo cílem trvale přetvořit náměstí pak by určitě neuspěla. Trochu si myslím, že cílem autorky bylo proměnit náměstí v srdcích lidí. Tady, ale nevím, jestli by uspěla, u někoho ano, ale u většiny? Bohužel autorka o svých úmyslech nepíše, nepíše ani o tom jak je s výsledkem spokojena. Je možné, že zatím nemá od práce dostatečný odstup, aby ji v klidu zhodnotila, ale pro mě z toho pramení zvláštní pocit určitého odcizení se od vlastní práce. Tu samu, ale vnímám jako inspirující, odvážnou a autentickou. A rozhodně by v Jičíně vyvolala diskuzi.

Moje otázky k obhajobě:

Jak dlouho si myslíte, že by vaše instalace měla na náměstí stát?

A kdy, v kterém měsíci, ročním období?

Píšete o přírodě, o lese, jak by vypadala vaše instalace za deště, za bouřky?
Jak by fungovala v různých sociálních konfiguracích, při trzích, při hasičských slavnostech...?

Jinak práce splňuje všechny technické předpoklady pro závěrečnou vysokoškolskou práci, citace a seznamy literatury jsou v pořádku a nelze opominout skvělou fotografickou část práce. Jediné co postrádám jsou historické fotografie dokumentující podobu zaniklé Neptunovy kašny.

Práci doporučuji k obhajobě s výslednou známkou C

BcA. Robert Smolík